

EL CATALANISME A LA BARRA

DAMUNT LA TOMBA D'EN SAGASTA

La setmana passada els prohoms liberals de Madrid festejaren el primer centenari de la naixença d'En Pràxedes Mateo Sagasta, el famós cabdill liberal, el nom del qual vinculen a llurs estàndards (estàndards de drapaire) les millores liberals d'avui, que formen amb les d'ahir aquest partit de cartró-pedra que va a la deriva com una carcassa. Per nosaltres, ben vinculat.

Damunt la tomba deixaren unes flors, vora la tomba digueren uns discursos. Fins i tot un "viva la libertad" va deixar-se sentir...

Nosaltres, uns quants dies després—perquè no ens confonguin—, posem també damunt la tomba d'En Sagasta un manat de flors. És possible que siguin de paper i descolorides; en tot cas, la culpa no és nostra, és dels mateixos liberals. Dels textos de llur ideologia són trètes, sense canviar-ne res.

Precisament, en complir-se el primer centenari de la naixença d'En Sagasta, es complien també 25 anys del seu discurs de resposta, al Congrés, en funcions de cap de Govern, als discursos que per primera vegada havien plantejat "la qüestió catalana" amb tots els honors.

El manat de flors que nosaltres posem damunt la tomba de l'illustre liberal és aquest discurs seu. En aquest discurs hom veurà la lucidesa de principis, la profunditat de doctrina que rumbejava aquell gran enginy: la manera inapellable com va posar el catalanisme a la barra. Llegiu les paraules d'En Sagasta:

Y voy a hablar del regionalismo. Aquí se confunde la descentralización con el regionalismo, y es necesario que se establezca bien la línea divisoria entre una y otra cosa, porque no tiene nada que ver la descentralización con el regionalismo.

Consiste la descentralización en que los organismos que constituyen la gobernación de un país marchen tan independientes como puedan el uno del otro, sin estorbarse en sus movimientos más que los indispensables para que el organismo no sufra en sus intereses y en sus atribuciones, porque esto implicaría daño para los intereses y atribuciones de los otros. El Estado tiene intereses y atribuciones de que no puede prescindir sin daño de la sociedad, sin daño de la comunidad.

La justicia, la diplomacia, las fuerzas públicas de mar y tierra, la instrucción pública, las obras de carácter general, la estadística, la sanidad, los correos y telégrafos, el orden público, son atribuciones de las cuales no puede prescindir el Estado, el organismo mayor de los tres que constituyen la gobernación de un país. Pues fuera de eso, qué es la descentralización? Dejar a los pueblos, y a las provincias que se gobiernen a sí mismos, sin estorbar a ninguna de estas cosas, que son atributos esenciales del Estado. De manera que las Diputaciones y los Ayuntamientos pueden entender en el examen de las actas de las elecciones de sus individuos, con todas las incidencias de incapacidades, de incompetibilidades, sin ulterior reclamación; pueden hacer sus presupuestos; pueden gastar sus arbitrios como lo tengan por conveniente, en la construcción de escuelas, en los maestros y demás

empleados, en los establecimientos de beneficencia, en carreteras, en caminos y obras populares, en una palabra, en hacer todo aquello que no estorbe a las atribuciones y a las leyes generales del Estado. Esa es la descentralización absoluta. ¿Qué tiene que ver el regionalismo con esto?

El regionalismo es la absorción de la vida de varias provincias por una sola más privilegiada; es una nueva división territorial y política, en la cual, en lugar de hacer intervenir a la capital de la Monarquía en las capitales de las otras provincias, se someten algunas de éstas a otra, que quizás no sea merecedora de ello por su pasado y por su presente; es aflojar los lazos que a las provincias españolas unen con el Poder central, fomentando de esta manera la independencia para después fomentar el separatismo; es en una palabra, perturbar en absoluto todas las provincias y todos los pueblos de España, cuando más calma necesitan, y todo sin ventaja ninguna para la cuestión económica, que se puede resolver sin acudir a esos medios (Aplausos).

Pero, además, el regionalismo tiene una significación desde hace algún tiempo, que a mí, sólo la palabra, me subleva los sentimientos de español. (Muy bien).

Regionalismo! Ya no es el regionalismo lo que antes significaba, ya no es una especie de escabel, no sólo para los que quieren lo que quiere el señor Pi y Margall, cuyas opiniones yo respeto, aunque me separa de ellas un abismo, y no quiero decir que me separa más que un abismo, porque son opiniones de S. S., a quien estimo y a quien respeto extraordinariamente; pero ya no es sólo el escabel de los que pretenden el despedazamiento de nuestra querida patria, sino que es el escabel de aquellos locos o malvados que pretenden renunciar a ella, separarse de ella. (Muy bien).

Contra semejante tendencia, ya lo he dicho en otra ocasión, el partido liberal está dispuesto a luchar en todo momento, a todo trance, en todo instante, por todos los medios y con todas las armas de que pueda disponer; (Muy bien) porque, de todos modos, hay que combatir en su origen esa malvada tendencia como único medio de conservar la vida y la integridad de la patria, para que puedan conservarse los cimientos de nuestras libertades a tanta costa conquistadas, y en que pueda levantarse incólume el baluarte de nuestra santa independencia. (Muy bien).

No; bien lo he dicho en otra ocasión... (El señor Pi y Margall: recuerde S. S. a Cuba, cuando se trataba de hacer la guerra, y entonces verá si la Patria se compromete con las doctrinas mías o con las de S. S.) Sabe S. S. por qué se perdió la isla de Cuba? Una de las causas fue la de que tenía una vida parecida a las federaciones que S. S. defiende, porque si hubiera estado más unida a la Patria no se hubiera perdido. (Muy bien).

Ya he dicho también en otra ocasión, que aquí no hay regiones, que no hay más que provincias, las cuales tienen toda la libertad y toda la autonomía necesarias para la administración de sus particulares intereses. (El señor Pi y Margall: Qué son las regiones más que las antiguas provincias?) (Rumores).

El Gobierno presentará una ley Municipal y Provincial en que se devolverá a los Ayuntamientos y a las provincias todas sus facultades, y en que se las dará toda la descentralización que puedan necesitar; pero al mismo tiempo que el Gobierno está dispuesto a hacer eso, será inflexible contra los que con ese pretexto, o de cualquier otro modo, o por cualquier otra forma, atenten contra la integridad de la Patria.

Pues bien; el Gobierno piensa ser inflexible, hasta el punto de que si en nuestros Códigos no estuviera debidamente castigado, sin duda porque los legisladores españoles no pudieron jamás, jamás, suponer que hubiera españoles capaces de cometerlo, ah! el Gobierno propondría el complemento que creyese necesario para suplir esta deficiencia (Muy bien, Aplausos). Y entre tanto, las ideas de libertad en que el Gobierno se inspira, no han de ser obstáculo para desplegar todo el rigor del derecho contra los que atenten a semejante cosa, porque para defender la integridad de la Patria, el Gobierno apelará sin vacilaciones al fuero de la justicia y al venerando empeño de la fuerza. (Muy bien).

Lloguer d'un pis amb petita "reprise" o l'ardit d'una vídua que es volia casar

COMEDIETA SENTIMENTAL EN UN ACTE

Orig. de CARLES QUINEL

Trad. de "JORDI DEL VAL"

La vídua Poussin d'edat respectable és visitada pel denominat Portellance que vol llogar el pis.

Mme. Poussin.—Vostè ha llegit el meu anunci, veritat? Vegi aquí, doncs, senyor, el bonic pis que el rigor de les circumstàncies m'obliga a llogar.

Portellance.—(Quelcom desconfiat). En efecte, he llegit el seu anunci el qual, si no recordo malament, deia: "Pis per arrendar amb petita "reprise"; i, naturalment, abans de tot, dec preguntar-li en què consisteix la "reprise".

Mme. Poussin.—Ah! Es poca cosa... Alguns objectes que deixaré a vostè al preu més just.

Portellance.—(Cada vegada més inquiet). És precisament aquest preu tan just la cosa que em preocupa...

Mme. Poussin.—Miri, per no fer embulls, ho comptarem per ordre; el lloguer del pis és de sis mil francs: tres peces que donen al pati de la fàbrica del costat, una cuina amb bona finestra i un quarto fosc... Per tot hi ha claror en abundor...

Portellance.—No hi ha dubte, tot el que construïren aquí en dia és cía. tot l'aigua i...

Mme. Poussin.—(Interrompent). Sí, senyor; però amb un arrendament de nou anys... nou anys, durant els quals cap preocupació... ni la més insignificant no vindrà a pertorbar la seva tranquil·litat...

Portellance.—Mentre d'ací allà una neurastènia mortal no m'hagi tramès al reialme de les tenebres.

Mme. Poussin.—(Amable). Oh! Com pot creure vostè una cosa semblant?... Tan jove, vigorós i ple, sens dubte, de bona salut... Això que diu, si fos cert, seria una veritable pèrdua per la humanitat!...

Portellance.—Miri, bona senyora, no entermin la nostra entrevista i tornem al lloc de les realitats... Quant en vol, de la petita "reprise"?

Mme. Poussin.—La petita "reprise"? Portellance.—Sí, tota la "reprise" del mobiliari.

Mme. Poussin.—Quaranta mil... Portellance.—Quaranta mil... què?

Mme. Poussin.—(Mostrant admiració). Quaranta mil francs... i li asseguro que és regalat; però faig aquest disbarat per la molta simpatia que vostè m'inspira.

Portellance.—Mai no m'hauria cregut que la meua simpatia em tingués de costar tan cara...

Mme. Poussin.—Es que el vull tractar com un amic...

Portellance.—Més aviat sembla que sóc considerat com un joier... i verament no m'explico com pot valer aquesta suma; però en fi, mirem el detall.

Mme. Poussin.—Li cedeixo un veritable museu... i pot ben creure que si jo fos una dona pràctica i no em deixés guiar pel sentiment, en treuria el triple a l'Hotel de Vendes... Jugi vostè mateix! Vegi aquest esplèndid cocodrill dissecat, caçat a l'Àfrica, i que l'Estat m'hauria

comprat a pes d'or, pel seu museu d'història natural...

Portellance.—Sí, tot el que vulgui; però jo no sóc pas foll encara per aquesta mena d'animals...

Mme. Poussin.—(Continuant). Li cedeixo també aquestes tres pintures antiquíssimes, tres obres mestres... d'En Murillo... Rembrandt... Goya...

Portellance.—Verament són boniques; això no obstant, tampoc no m'atrauen...

Mme. Poussin.—Admiri aquest "mundo" antic amb incrustacions daurades, aquest armari de lluna, treballadíssim, i aquesta polvera Lluís XVI...

Portellance.—Oh! Vostè sap el que es diu, senyora? Una polvera per un solter...

Mme. Poussin.—Ah! Així vostè és jove? Ja m'ho figurava... El seu cor no ha parlat encara. Cregu'm, s'ha de casar; si no tindrà de pagar una cèdula molt crescuda...

Portellance.—No em preocupa... Hi ha moments que un hom es veu impossibilitat de poder parlar.

Mme. Poussin.—(Sospirant llargament). Malaguanyat!... En fi, seguim... Deixo també a les seves pulcres mans aquest rellotge breu; aquesta vitrina del segle deu i oh! sacrifici inestimable! Hi dono a més el meu lliat daurat amb columnes Enric II, amb aquesta cobertura Enric III... Aquest lliat és d'una elegància refinada...

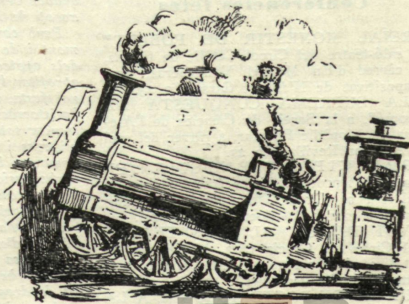
Portellance.—(Mirant-lo, prudentment). Sincerament, és una cosa bonica.

Mme. Poussin.—(Amb els ulls humitejats i molt sentimental). Oi que sí?... Aquest lliat, si algú el volgués per a ell, veient la tristesa de la seva propietat, podria dir molt bé: "Senyora, perquè no plori... perquè no se'n separi més... em casarà amb vostè"...

Portellance.—(Saludant, i sortint precipitadament). Això està molt ben ideat, senyora; però jo prefereixo romandre solter tota la vida, sense pis i pagar la cèdula amb recarrec, abans de casar-me amb una dona tan sentimental, i estil de la primera meitat del segle dinou...

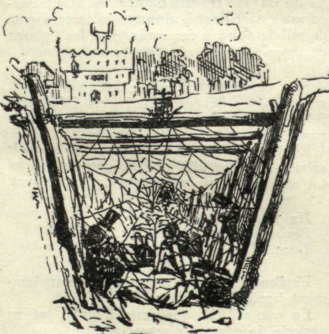
Mme. Poussin.—.....!!!!

TELO

FERRO-CARRIL DE SARRIÀ
Un murallón bien plantado
Junto a la vía, es muy bueno,
(El inventor, de este freno
Debería pasar bocado)

Una altra reproducció treta d'"El Diablo Suelto", on es veu que el ferrocarril de Sarrià ja donava a dir. Naturalment, una cosa que ha fet parlar tant havia d'arribar que proporcionaria un muntet de milions.

Mirad el Ayuntamiento
A través de espesa malea.

Reproducció d'un gravat ben expressiu que fa referència a l'Ajuntament. Tret de "El Diablo Suelto", de l'any 1863 (encara que no sembli d'aquell temps).

ÇO QUE PASSA PEL MÓN

(Juliol de 1925)

Dia 19.—A Portugal es subleva un creuer i un grup de tropes.

Dia 20.—El general Primo de Rivera accepta la presidència de la Junta Central de la Unió Patriòtica.

—Els delegats francesos i espanyols rubriquen l'acord d'ambdós països sobre la neutralitat i la seguretat de Tànger.

—Es constitueix a Iugoslàvia el nou govern de coalició, presidit per Patxix.

—Les tropes aliades evacuen la conca del Ruhr.

—Els alemanys lliuren als francesos la resposta a la nota d'aquests relativa a la seguretat d'Europa.

Dia 21.—A Madrid celebren el primer centenari de la naixença d'En Sagasta. S'acaba la festa al crit de "Visca la llibertat". Quina?

Dia 22.—Es constitueix el Banc de Crèdit Local per a tot Espanya.

—Els rifenys sembla que es retiren a passes dobles davant la pressió de les tropes franceses.

—Els resultats de la conferència franco-espanyola per qüestions del Marroc es troben en un punt indecis.

Dia 23.—A diferents regions de França es desfermen grans tempestes que causen nombroses víctimes i enormes danys.

Dia 24.—El Comte de Romanones publica una nota als diaris de Madrid dient que creu inoportuna la conferència franco-espanyola sobre el Marroc i que la retirada de Xauen, de l'any passat, és la cosa més greu esdevinguda en la història del protectorat espanyol al Marroc.

El general Primo de Rivera amb una altra nota tracta de refutar les afirmacions del Comte de Romanones, i afegeix que no cal que s'esgargamelli, que els vells polítics no treuran mai més el cap.

—La "Gaceta de Madrid" publica sentències Reials decrets relatius al Port Franc de Barcelona: l'un creant la Comissaria Règia, l'altre donant normes a la realització de l'esmentat Port Franc.

—El general Primo de Rivera lliura una nota a la premsa tractant de desvirtuar les afirmacions del Foment del Treball Nacional de Barcelona relatives al funcionament del Consell Superior d'Economia del qual es retiraren els representants catalans.

—Un diari de Madrid, "Heraldo de Madrid", publica una suposada intervenció amb el senyor Elorrieta, el qual parla del procés del plantejament de la "qüestió catalana" al Congrés de Varsòvia pro-Societat de les Nacions.

—Diu les agències telegràfiques que el Govern alemany ha acordat expulsar 10.000 polonesos del territori d'Alemanya.

—Diu que a Leningrad han estat afusellades 18 persones, entre elles el príncep Galitzin, de 76 anys d'edat, per motius polítics.

—A la Gran Bretanya empitjora greument la situació creada per la vaga minaire.

Dia 25.—Resta closa la conferència franco-espanyola sobre el Marroc. Resta signat l'acord relatiu a límits de fronteres i col·laboració militar.

—Resultat del cop militar registrat la setmana anterior, el govern portuguès es troba en crisi oberta fa dies. Diferents caps de partits han estat successivament encarregats de constituir govern, infructuosament.

Erudició i Cultura

Conferències fetes

"REIAL MONESTIR DE POBLET" al saló-teatre del Circol Catòlic de Gràcia, a càrrec d'En Manuel Valldeperas, amb diapositives de N'Albert Carsi, dia 23.

"LA SUPREMA CONQUESTA DE l'home", a la Secció de Ciències de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, a càrrec del soci N'Amador Revilla, dia 27.

"PRINCIPIS QUE REGULEN EL tractament protèsic de les fractures mandibulars", al Circol Odontològic de Catalunya, a càrrec del doctor Joan Carol.

AVUI DIJOUS, AL SALÓ-TEATRE del Circol de Gràcia (Sta. Magdalena, 12 i 14), conferència per Albert Carsi, sota el tema "Estudis geològics".

CURSET DE BACTERIOLOGIA, A LA Secció de Ciències de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, les lliçons del qual tindran lloc els dies 1, 5 i 7 d'agost, a càrrec del doctor En Pere González. L'assistència és completament pública i gratuïta.

EXPOSICIONS

DE TREBALLS ESCOLARS, COMPOSTA de dibuixos, treballs literaris, labors, etc., a Martorellas, a l'escola dels mestres Jaume Cluet i Anna Albert.

J. P. R.

Del balconet estant

Sembla que a París s'imposa una nova moda femenina molt important, o sigui la de les "bronzeades", és a dir la de tenir la pell color de bronze. Les dones "chic" ja no aspiren a ésser blanques com marbres, preferiran ésser com estàtues de bronze. Per obtenir aquest resultat, moltes senyores passen hores llargues prenent el sol a les platges (la qual cosa abans feien els rics de nou per fer veure ben clarament que anaven a estiuçar).

Naturalment, això ha provocat la creació d'una branca important d'industrials bronzeadors, que en lloc de tractar amb bronze (com sembla que el mot indigni) tracten amb dones. Nosaltres ja coneixíem aquí uns tractants per l'estil, els quals, molt més que en bronze entenen en filles d'Eva.

Molts s'imaginen els bolxevics gent ombrívola, sorrida, sempre amb més de set arrugues al front, incapaces d'un somriure, d'un esclat, d'una facècia, d'una ironia. I s'equivocen.

Un d'aquests dies, el diari "Pravda" publicava una mena de vocabulari polític humorístic, degut a un eminent zoòleg rus, el senyor Koltzoff. Vegeu-ne alguns exemples.

"Anglaterra; país situat sobre una illa, separat de França pel canal de la Mànega; però d'ençà que França posseeix una flota aèria de 5.000 aeroplans, Anglaterra ja no és sent isolada i d'això provenen totes les migranyes i els insomnis que ara pateixen els anglesos.

"Baldwin; jove de 50 anys que promet i que s'ocupa de diversos gèneres polítics.

"Chamberlain; voldria ésser com un Xixerin, però no és capaç.

"Imperialisme; remei lent, però segur, per acabar amb els imperis.

"Londres; segons els anglesos, és la capital de la Xina; però els xinesos són de ben diversa opinió.

"Xina; país de 400 milions d'habitants, condemnats a aprendre l'anglès i a fumar opi. Sinó que Anglaterra proposa i la Xina disposa.

"Petroli; líquid que es filtra per tot arreu, i deixa unes taques olioses als documents diplomàtics.

Mirau quina en pensaren les dones yanbis de l'alta societat. L'objecte era de divertir-se, sortint una mica de l'ordinari. I així fou la pensada de mistress Oliver Nelmont, muller divorciada de William Vanderbilt, i una de les fortunes més sòlides de Nova York.

Aquesta apreciable senyora, l'excentricitat de la qual havia donat origen a la divisió conjugal, concebí la magnífica i original idea de donar als seus salons un ball de vestits simbolitzant cada un d'ells una de les drogues medicinals d'annunci més corrent.

Així que els adroguers i farmacèutics s'assabentaren del projecte, cuita corrents van dirigir atentes lletres a les senyores i senyorettes que sovintejaven la casa de mistress Nelmont, en súplica que vestissin la disfressa dels específics que surten dels respectius laboratoris, i per més obligar-les els uns els oferien sumes en metàl·lic no menyspreables, d'altres tot un jo de roba blanca brodada amb les herbes de què s'extreu la seva especialitat farmacèutica, no faltava qui els feia l'ofrena d'una perruca construïda exclusivament amb píndols.

Vertaderament aquests industrials havien de veure un gran reclam en allò de poder veure als periòdics dient que la distingida senyora Tal o la bellíssima senyoreta Qual, anaven vestides d'"Emulsió Scott" o d'"Aixarop de Rave comprimit".

Però contra els desigs de mistress Nelmont i de les seves amigues, i no cal dir dels apotecaris i adroguers que destijaven aprofitar l'anunci, calgué suspendre l'original festa, i tot per culpa de l'altra part de l'aristocràcia femenina que amenaçava de trencar tota mena de relacions amb la rica mistress i les seves satèl·lits si arribaven a donar un ball que, segons parer d'aquelles, deshonraria les classes altes de Nova York, pel seu caràcter mercantil.

Escrúpols infantils. Com si ningú ignorés que l'aristocràcia yanqui té la sang de pólvora d'or... o de petroli!

La cosa més sensible és que el ball tenia caràcter benèfic; i per tant tot aquell assortit de drogues i potingues hauria fet bé a la humanitat per primera vegada a la vida.

Un amable (efectivament, molt amable) llegidor ens tramet una nota que pot ésser interessant per al nostre públic, referint-se a la radiotelegrafia que amb el seu sistema de conferències, audicions, etc., ens pensen que és una cosa ultramoderníssima; i no és pas tan així.

Vegeu el cas de més de vint anys enrera d'un diari telefònic que es publicava a Budapest.

El procediment de publicació de l'esmentat diari indubtablement assenyalava una nova i important aplicació del telèfon elèctric.

L'esmentat procediment consistia a transmetre telefònicament als subscriptors, notícies, articles, anuncis i crítiques de tota mena. Aquest original diari que de cop no tenia instal·lacions fetes més que per 2.000 subscriptors, aviat degué augmentar-les en quantitat suficient per poder servir a 20.000 "lectors", o millor dit "escoltadors".

El preu de subscripció era de tres pesetes al mes.

Les "edicions" o audicions que feia el diari eren tres: una al matí, una altra a la tarda i una tercera a la nit.

En el cas que passés algun esdeveniment sensacional, s'avisava als subscriptors per medi d'un senyal d'alarma, que feia que cada u es precipités tot seguit al seu receptor corresponent.

Hom comprendrà que semblant innovació periodística no havia de fer gaire gràcia als tipògrafs, per tal com si s'arribava a implantar a tots els països, la majoria dels caixistes no tindrien més remei sinó fer vaga forçosa.

Amb tot, ara afegim nosaltres, per l'esmentat procediment s'evitarien les errades d'impremta que sempre fan de bon evitar, i que tant exasperen el nostre amic Pompeu Fabra, i amb raó, i que, pel que aquest senyor ens conta i ens fa veure, sembla que de dia en dia, en lloc de minvar, tendeixen a créixer.

Ben mirat, però, potser la supressió de l'esmentat inconvenient n'obriria un altre; potser les errades de caixa passarien a ésser errades de llengua, o arribarien com a tals a les orelles del subscriptor, principalment si teníem un material de telèfons tan meravellós com el que fins ara havem gaudit.

PENSAMENTS

A través dels temps, dels segles, de les civilitzacions i les idees, el pensament humà ha anat deixant un seguit de consells, que són els fruits de les èpoques en què vivien i que demostren el grau de civilitat que disfrutaven sos autors. El pensament, ço que és més noble i espiritual de l'home, ha anat vessant damunt de la Humanitat anònima, els fruits dels cervells clarividents que assenyalen el camí a seguir en mig de les tempestes i trenca-colls d'aquesta vida.

I nosaltres, senzills portaveus que volem que tothom s'inspiren en aquests consells que és el millor que l'intel·lecte humà ha produït, desde l'antiga cultura hel·lenica fins als nostres dies, els reproduïm, perquè els que llegeixin el nostre setmanari puguin observar-los i traure'n exemple. Avui doncs, comencem aquesta penosa tasca de recerca en els rars pergamins que per una encara més rara casualitat, a través de molts segles han arribat a les nostres mans.

Si tens el nas escaldat,
no mengis pas pa torrat.

(Tales de Milet, Segle VI a. de J.-C.)

Si veus que peguen algú,
marxa; que no rebis tu.

(Solon. Un dels set savis de Grècia)

Quan te'n vagis a dormir
procura abans fer pipí.

(El cunyat de Sòcrates)

La mandra és patrimoni dels homes

forts.

(Shakespeare, fill)

Quan tu facis testament,
no deixis res a cap convent.

(Kant)

Quan vagis entre la gent
procura fer el valent,
si s'ha de trepitjà algú
procura trepitjà'l tu.

(Tolomeu III)

No tinguis mals pensaments;
que, si no, et causen les dents.

(Judes, el traïdor)

Si vols comprar bo i barat
tens de passejà un bon rat.

(Asmarats, I)

Per podè apujà el moltó
aneu a manifestació.

(L'Experiència)

Aconsella la prudència.
viure en santa innocència.

I no fer mal a ningú;
prou que te'n faran a tu.

(Montagut, pvre.)

VOLVES

A la Plaça de Catalunya ja hi ha voreres de 70 metres; però hi ha rengles de cadires i taules també per 70 metres.

Tant va el càntir a la font, que es trenca. Diuen, desmenteixen, tornen a dir, tornen a desmentir, contrarectifiquen que convertiran les Rambles en boulevard.

De fet, el que volen alguns és convertir la Rambla en una vinya.

Diuen, desmenteixen, tornen a dir... etc., etc. que faran treure les vaqueríes del centre de la ciutat.

Quina vaca que hi ha, en això de les vaqueríes!

Dóna la volta al món i és objecte de molts comentaris el descobriment del microbi del càncer per dos afortunats anglesos, dels quals l'un metge, l'altre barretaire.

Els diaris d'oposició, els informistes de tota mena, els periòdics satírics de tots colors han assajat de treure punta d'aquest fet, prenent-lo com una cosa simbòlica.

Nosaltres també ho hauríem pogut fer aquí! Però, de l'una banda del càncer que patim ja fa temps ha que coneixem els microbis; de l'altra banda les bromes ja ens comencen a ésser pesades.

I que no ens passés allò: "comer, en casa podem no comer; pero nos reímos mucho".

De Nord Amèrica estant no ens arriben moltes noves: solament alguna notícia esgarriosa, algun combat de boxa i més de quatre excentricitats curioses com ho és aquesta d'un Gran Concurs de xerraires organitzat pel Club d'Humoristes de Xicago.

En aquest concurs un negre passà 36 hores parlant. Ja veieu que s'ho havia de veure ben negre! Però una senyora blanca el guanyà. Va parlar quaranta dues hores seguides!!

Els, més aclaparats foren els del jurat. I això que no prengué part al concurs ni que nosaltres sabem, home i blanc, que per xerrar rai! Aquell prou hauria guanyat a la mateixa senyora!

Hi ha caixistes que somnien tristes. Una mostra que retalem d'un diari:

LA JORNADA ALS DISPENSARIS

"Trobat-se a casa seva Guillem Terés, de 9 anys, casat, confiter, habitant al carrer de la Travessera, número 42, segona, degué beure alguna substància tòxica, perquè l'hagueren de portar al Dispensari de Gràcia en greu estat.

"Després d'auxiliat, passà a l'Hospital Clinic".

Ja veieu que desgraciats! Als 9 anys casat i confiter; no és estrany que el xicot es begués alguna substància tòxica!

Ja som al temps dels melons i de les sindries... I de les carabasses aviat... encara que ja fa temps que hom en nota gran abundància d'aquest article tan despectiu entre mig dels humans més o menys animals racionals.

Estem en ple istiu. La mandra és l'imperi del dia, hom no té gens de ganes de treballar. A l'aigua s'està molt bé. Mostres? Aneu a qualsevol oficina que, encara que sigui de l'Estat o municipal, veureu quin posat i quina activitat s'hi llueix.

Abans d'ahir va canviar la lluna. L'altre dia a Portugal hi hagueren picabarilles. El creuer "Vasco de Gama", etc. La lluna pròxima caurà en dimarts.

Som al fort de les "corridas de toros" tenen bastant d'èxit. Almenys així ens ho ha dit un. Ho trobem natural. El F. C. Barcelona està tancat i, almenys, la tercera part de públic agraït a fer escàndol a les "plazas de toros" que no són "de todos".

S'ha descobert que a les dolceries de Vigo—només a les de Vigo?—els fabricants feien servir colorants grocs en comptes de rovellons d'ou.

Evidentment—a casa nostra això és molt sabut—, no tot allò que és groc és or, ni tot allò que lluu és vergonya, precisament.

Ha passat Sant Jaume. Però encara resten moros. I tants!

Finalment la Mancomunitat és completament liquidada.

Co que vol dir que resta liquidat tot un període de coses i d'actuacions.

I que així com això s'ha esdevingut essent la Mancomunitat establerta per Reial Decret, el mateix s'hauria esdevingut si haguess estat creada per una llei amb tots els ets i uts.

I és que els pobles no es fan ni es desfan ni amb reials decrets ni amb lleis.

G. A. LL.

EL PAPAGAYO

PROSPECTO
El Papagayo, fundat el dia 29 de juny de 1842. Quatre pàgines de text. Preus: número solt, 6 quartos. Un setmanari d'excel·lent presentació, bon paper i tipografia acurada. Bilingüe, humorístic i satíric. Ben difícilment trobaríem alguna persona que hagués viscut el període d'aquest periòdic. Fuig del domini dels contemporanis, i per això potser té més sabor. I ens demostra que en aquesta terra hi ha hagut una tradició mai no interrompuda de periodisme satíric i mossegaire, inconformista fins a un cert punt. Impremta de F. Garriga. Editor responsable, P. Trullàs.

EL DIABLO SUELTO.

Enciclopedia de verdades, dichas en broma.
El Pajar Verde y el Diablo Suelto.
Supongamos que yo soy una persona de mucho dinero y que no sé en que gastarle: lo cual no pasaría de ser unas suposiciones falsas, sin embargo en lo físico-nico lo moral, como sucede con las muestras de muchas sociedades de crédito.
Supongamos, solo por un instante, que yo soy un muchacho de chispa, sin necesidad del gran recurso, llamado Champagne, y que puedo, con mis escritos y el favor del público, ser el microcosmos de cometa para que ciertas gentes arrojen la miseria, como peculan sus acciones.

Tamany: 37 x 25 — Any 1842. — Impremta de F. Garriga.

Tamany: 25 1/4 x 17 — Any 1863. — Impremta de Jacint Sánchez.

DIARIS, PERIÒDICS, REVISTES, BUTLLETINS, ETC.,

El Papagayo.—Tamany 37 x 25, fundat a Barcelona el dia 29 de juny de 1842. Quatre pàgines de text. Preus: número solt, 6 quartos. Un setmanari d'excel·lent presentació, bon paper i tipografia acurada. Bilingüe, humorístic i satíric. Ben difícilment trobaríem alguna persona que hagués viscut el període d'aquest periòdic. Fuig del domini dels contemporanis, i per això potser té més sabor. I ens demostra que en aquesta terra hi ha hagut una tradició mai no interrompuda de periodisme satíric i mossegaire, inconformista fins a un cert punt. Impremta de F. Garriga. Editor responsable, P. Trullàs.

El Diablo Suelto.—Tamany de 25 1/2 x 17, fundat a Barcelona el dia 18 d'octubre de 1863. Setmanari de 16 pàgines. Escrit en castellà. Preus: a Barcelona, 4 rals el mes; Provincies, 15 rals trimestre; Estranger, 24 rals trimestre; Ultramar, 40 rals trimestre. Periòdic satíric, de tendències lliures, que sorti en substitució d'"El Pajar Verde", que fou obligat a plegar. L'època era moguda i turbulent. Impremta de Jacint Sánchez, carrer de Consolat, 7, primer. Editor responsable, Jacint Sánchez.

ODA

Una nota molt curiosa que copiem d'"El Papagayo" (any 1842: fa prop d'un segle), i que deixem transcrita en la seva pintoresca ortografia original.

Pregunto oh! poble no bols llibertat? No bols teni feina, quietud y menjá? Donchs tira a la porra quít bol engañá Contanli las tretas que t'ha burlad.

Anyas he que inglesos bolgueren probá De fer ab la Espanya tractad de comers; La reina Cristina tenint per molt cers Los grans perjudicis que anaba a causá. A la nostra Industria, de ferm si negá; Y tal negativa la causa ha sigut Que el mando y regencia del tot ha perdut, Perque los Inglesos se baren venjá.

Trobaren en altres alguns embaucadors Moguts de codicia y sed de poder, Ingrats ab aquella que fou lo seu ser, Quels regonegueren com a directores; I eixos infames digueren llavors Que las lleys minaba la pobre Regenta, Tan la milicia com la de l'impremta La de los Alcaldes y dels Regidores.

Mes fous una farsa per ells inventada; La sed dels empleos, la fam del diné Y l'or dels inglesos lo movil fa sé, Del pronunciamient, de aquella asonada, Que fou de Setembre tan cacarejada, Y que ab lo boato de l'Independencia Vos van enganyá, tenint sol tendencia Ab cosa de roba, y ab cotonada.

Aquells que volian la patria salvá Y que us reunian de dia i de nit, Per fé una bromada, per mouer brugit, La Patria salvada han cregut que está, Cuan ells als empleos han pogut pujá. Y lo pobre manxiar quels ha sostingut se queda com antes y el temps ben perdut No menján ni sopas si ell no te pa.

Del temps que perdereu dels vostres jornals quin premi obtingueréu? Quin pago os han [dat? Per felshi escaneta cau s'han enfilat: Si algu de vosaltres heu caigut maleit. Aqueixos nous homens pujats a tal ans, Han cuidad de socorrer los vostres flagells? Ben cert que ni un mitx de tots ells; Tan son orgullosos los cap de fanals.

Ells las Gefatures varen asaltá Y no han deixat ni una intendencia Sens quedar un buid en cap audencia Y tots los destinos los ban ocupá, Donant los mes grosos a quizesm cridá. Sens fer cas del merit ni de las carreras Sense cap respecte y saltán barreras Procuraran salaris qui mes gros háná.

Aquells trapisondos que tan prometeren Quan trastornantho van enfilá En aquells destins que feren deixá, A molts mes capazos que los obtingueren, Aquells embusters después que tingueren Las bossas replenas y lo cul ben sentad De quant proclamaren tots s'han olvidad I de sas promesas també s'desdiguieren.

Ahont nos las milloras que habeu conegut? Ahont las ventajes y prosperidades? Los drets y los pagos han sols adimentad, Y nostra miseria de molt ha crescut; Los bens de l'Esglesia molts d'ells s'han venut Y d'aquellas bendas, quin be nem lograt? No mes que algun lladre habem engraxat, Quedant nostre credit per molt temps perdut.

Y l'Independencia, s'ha pogut lográ? Traslado als Inglesos quant vos vareu di: "pujeu als destins ajudats per mi, Mes sols ab lo pacte que m'habeu de dá, L'entrada de robas que fas fabricá, Y com los negocis los lui tenir certs, Faré ab vosaltres tractad de comers I aixi los que vinguin no hu podrán borrá?"

Aquí n'estem ara, aquí son los pets L'islenyo reclama lo que te gnyant; Cumpli sa paraula vol esser pagat, Mes los Setembristes, aquestos ximplats. Per mes que se donguin de cap ab parets Per la ruina de aquesta nació Chafan sa industria, ahont es la raó? Ni per uns tals actes d'hont traen los drets?

Es esta la dicha que'ns pot procurá La suma y resumen de aquell alsament Conixen ó poble, qui es eixa gent; Al bosch o l'arada vos vol dedicá, Y sols roba inglesa vos vol fer gastá, Y que tots los fondos d'aquests fabricans Que vos ocupaban ab feina de mans Al mort se trasladan l'inglés a engrexa.

Mes hi ha quils observa, están a la mira, Y si s'comprometen a fer algun tort Serán perseguit, perseguits de mort; Será publicat lo afany quels regira Y tots sos embrols surtirán a fira Pintan cual se deu, ab tot son coló Las grans aturachadas del vil traidó, Que als pobres de España tan dret l's tira.

LA VEU DEL MONTSERRAT

SETMANARI POPULAR DE CATALUNYA
LO MILANER DE MONTSERRAT.
Supongamos que yo soy una persona de mucho dinero y que no sé en que gastarle: lo cual no pasaría de ser unas suposiciones falsas, sin embargo en lo físico-nico lo moral, como sucede con las muestras de muchas sociedades de crédito.
Supongamos, solo por un instante, que yo soy un muchacho de chispa, sin necesidad del gran recurso, llamado Champagne, y que puedo, con mis escritos y el favor del público, ser el microcosmos de cometa para que ciertas gentes arrojen la miseria, como peculan sus acciones.

Tamany: 32 x 22 — Any 1878 — Impremta de Ramon Anglada, Vich.

REVISTA CATALANA

BARCELONA
DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
220 Gran Via, 220

Tamany: 22 x 14 — Any 1889 — Impremta de Fidel Giró.

APAREGUTS A CATALUNYA DE CENT ANYS ENÇÀ

de vuit pàgines. Preus: Espanya, un mes, 2 rals; un any, 20 rals; Ultramar i Filipines, un any, 30 rals; Estranger, un any 44 rals. Número solt, sis quartos. Aquesta publicació comença ja de prendre l'aire de les publicacions catalanes que deixen rastre. De caràcter més aviat literari però sense desatendre altres aspectes de la vida d'un poble. Religios i catalanesc, en les seves pàgines apareixen les signatures d'homes que aleshores portaven ja una aurèola de mestratge, tals com: Mossèn Jaume Collell, Mossèn Cinto Verdaguier, Lluís B. Nadal, i d'altres d'aquesta categoria. Impremta de Ramon Anglada, Vich.

Revista Catalana.—Tamany de 22 x 14. Fundada a Barcelona el dia 1 de gener de 1889. Mensual de 80 pàgines de text. Preus: 12 pessetes l'any a tot Espanya; estranger, un any 15 pessetes. Es una revista d'estudis històrics, jurídics, literaris, politics. Per l'estil de la "Revista de Catalunya" que vingué després, i per l'estil de la posterior i recent "Revista de Catalunya". Director: Jaume Collell; hi col·laboraven homes de primera línia. Al número el facsimil del qual tenim a la vista hi ha treballs de Raimon d'Abadal, Josep Balari, Gaietà Soler, Miquel V. Amer, M. Bofarull. Publicava obres en fulletí. Impremta de Fidel Giró. (Col·lecció E. P. M.).

Coses que passen o l'humor d'un propietari de casa

Un felix mortal acaba de celebrar en un mateix dia les seves bodes d'or i el cinquantè aniversari del seu ingrés com a funcionari d'Estat. En tots dos conceptes l'existència d'aquest senyor ha estat més que venturosa i a aquesta circumstància deuria els anys que ha fet. Com a casat, mai no ha conegut el que és una sogra i com a funcionari públic encara ha de saber el que és una cessantia.

Però per un altre concepte no menys memorable, estava d'enhorabona l'esmentat subjecte el dia de la celebració de les dobles bodes d'or i segurament no se n'hauria recordat, si molt delicadament no l'hagués fet adonar-se'n el propietari de la casa on vivia, i era que en la mateixa diada complia 25 anys que havia llogat aquella habitació.

Veus aquí la carta que, amb tan solemne avinentesa va dirigir-li l'amo de l'immoble:
Molt respectable senyor. No es pot figurar la satisfacció que tinc de poder-me associar a la festa del seu doble aniversari. Què dic, "Aquest aniversari és triple".

Consultant els meus llibres, he vist que avui fa vint-i-cinc anys que ocupa un pis de la casa de la meua propietat, ço que és igual que dir-li que avui celebra les seves bodes de plata de flogater, al mateix temps que les d'or de marit i empleat.

Aquest nou record li farà, sens dubte, més gran el goig que experimentarà per aquells altres motius; perquè és ben cert que les parets entre les quals viu hauran estat moltes vegades testimonis dels encants de la seva vida matrimonial.

Per altra part, no cal dir que s'hi deu trobar perfectament, a la meua casa; car d'altra manera, no hi hauria fet tants anys. Cregui, benlloigat senyor, que aquest afecte al meu immoble no sols m'honra i m'acompanya, sinó que fa pujar de preu el valor de la casa; així és que, segurament, deuria trobar molt posat en raó que li agugi el lloguer. D'aquí endavant, doncs, em pagarà seixanta pessetes de més cada mes.

Després de fer-li avinent la meua enhorabona, li prego que es digni acceptar l'expressió de simpatia d'aquest seu afectíssim, etc., etc.
No sabem si el llogater estaria ufanós

de la distinció de que el feia objecte l'amo de la casa; de totes maneres no es pot negar que aquest propietari té una fàcil mot original de premiar la constància dels seus llogaters. Devia fer-se el càrrec que el "plus" imposit al que celebrava les seves bodes de plata en aquell concepte, anava pels que l'havien desonant al cap del primer trimestre i encara quedant-li a deure l'arrendament de l'habitació.

La llei de les compensacions sempre acaba per imposar-se.

Llibres & lletres

EL LLIBRE DE LES DONES, per Ivoon l'Escop, segona edició, Barcelona, 1925.—Obra del Bon Mot.

La nostra terra ha donat un esplet de propagandistes ideals que laboren constantment com antorxes inextingibles. A aquesta mena d'homes, mereixedors de respectes, pertany Ivoon l'Escop, amb la seva obra de depuració del parlar, des del punt de vista moral, estètic, civí. La seva acció tendeix a exercir-se directament sobre les masses, de cara al gran poble, és clar la seva tasca no és una peça de laboratori refinada, és un doll.

No ignorant, aquest propagandista del parlar bé, tot el poder de la dona, tota la seva influència il·limitada, a ella s'adreça, i per a ella escriu un llibre delicat i encés alhora, on molts consells poden trobar, saludables consideracions i encoratjaments.

Celebrem que hagi calgut fer d'aquesta obra una segona edició; la qual ha sortit millorada encara i augmentada. Llibre de lectura estimulanti, farà bé passant de mà a mà.

—Aquests darrers dies, ara de "La Publicitat" estant, hom ha tornat a picar els dits al senyor "Català" que per la seva aguantant el paper de derrotista i l'ho lamentem.

—A Sitges hom prepara la celebració d'unes conferències literàries i lectures de poemes.

—La Novella d'Ara ha publicat "La minyona de servet", de Riera i Bertran.

PELS BELLS CARRERS DE MA CIUTAT

CARRER DE FERNANDO
24 i 26. Sastre, Mod. i Camiseria.—BAS i TARRIDA
33. Ganiveteria.—AMERICAN MACHINE.
34. Institut Musical.—Acadèmia Ardevol.
CARRER CORTS CATALANES
460. Radio-Telefonia.—"BOMBETA MINERVA".
451. Inst. elect., aigua i gas.—RAFAEL SALA.
614. Pelleteria.—"LE RENARD".

***CARRER CLARIS**
102. Blau Catalunya.—J. LOPEZ LLAUDER.

CARRER DE TALLERS
72. Ceràmica i rajoles.—CASIMIR VICENS.

CARRER MUNTANER
65. Ribas i Ferrer. B. Regina Novetats escolides

CARRER COMTE ASALTO
15. Mobles a plaços i comptat.—JOSEP MACIÀ.

CARRER BOTERS
4. F. MONFALCÓN. Tapissos pintats i oleografies.

CARRER DEL CALL
1. C. FONT. Mantons Manila i Mantellines.
9. Llaneria i Sederia.—CASA PUIG.
28. pral. J. COSTA.—Antiquitats d'art.

CARRER DEL PI
11. Articles de Pell.—J. SAUCH.
13. 2.º. SASTRE.—L. MIR.
14. Art. Fotografics.—S. COSTA.
14. pral. Fca. Plisats.—BRUTAU I MOXO.

CARRER DE SANT PAU
3. Camiseria del Liceo.—JOAN VALLVÈ.

CARRER BALMES
126. RADIO-ELECTRIC Manufacturers.
RAMBLA DE CATALUNYA
15. Pelleteria "La Siberia".—J. TICO.
20. Perruqueria.—J. MAYMÓ.
94. LA ARTÍSTICA.—Brodats i Confeccions.
124. Instal. bones i barates.—Barnadas i Espinet.

CARRER DE LA BOQUERIA
36 i 38. Camiseria.—RODRIGUEZ & FERRER.

CARRER CORRIPIA
2 i r. Lligues i Tirants CATALONIA.

CARRER VILA-VILÀ
66. Palla i Alfals JOSEP CATALA.

CARRER PORTAFERRISA
22. Ganiveteria i perfumeria.—Vda. DUCHEIN
25. Camiseria A. DE B. CORNELLÀ.

CARRER ARIBAU
29 i 31. Perruqueria ENRIC SORIGUE

CARRER FONTANELLA
18. Art. Fotografics i Radio.—PÉREZ i SÁBAT.

CARRER JOVELLANOS
4. Art. Fot. i treballs de Laboratori.—E. Picazo
RONDA SANT ANTONI

OLLA EXPRESS—Detalls a Import Acar.
76. Billars patentats Xifré.—"LA ACTIVA".

CARRER SALMERÓN
140. Articles fot. i radio.—V. CALDÉS ARCS.
193. Llamp. Elect. i radio.—RAMON RABASA.

DIAGONAL
460. "Radio Iris".—J. B. MODOLELL.

Establiments
MARAGALL
Passeig de Gràcia, 95
BARCELONA

RAMON SUNYER
JOIER

Corts Catalanes, n.º 643
Telèfon 813-S. P.—BARCELONA

FREIXENET
SANT SADURNI DE NOYA

ES EL MILLOR XAMPANY

APARELLS I ACCESSORIS

PER A LA

RADIO TELEFONIA

DE LES MILLORS MARQUES

Venda al major i detall

Carrer Canuda, 45 i 47

BARCELONA

DIPÒSIT DE MATERIAL ELÈCTRIC

JOSEP CLAVELL

JAUME MERCADÉ

JOIER

Passeig de Gràcia, 46 — Telèfon 1373-A

BARCELONA

Solingen-Paris-Barcelona

(Casa fundada per R. ROCA)

JOSEP ROCA

Navalles i Màquines d'afaitar
assegurades
Ganiveteria — Tocador
Taller d'esmolat tota mena d'eines

PLAÇA DEL PI, n.º 3

FOTOGRAVATS

TRICROMIAS—AUTOTIPIAS

PARAIGÜES :: OMBRELLES

VANOS

BASTONS

J. CARDÚS

PORTAFERRISA, 10

BARCELONA

Oficina de còpies CASA RENÉ

Circulars · Treballs en català · Rapiditat, bon osament i economia
CARRER DE MONTSIÓ, 18, TELÈFON 4525-A · BARCELONA

Dolços, dolços, dolços fins
per llepar-vos-hi els deu dits.
La casa més llaminera
la Casa Esteve Riera.

ESTEVE RIERA

Confiter i Pastisser

Pa de luxe
RAMBLA DE CANALETES 9111.
TELÈFON A 2766.
CARRER DE MALLORCA 307 i 309:
TELÈFON. G. 2.

BARCELONA

LLÀTZER DE TORMES

el clàssic de l'humor
demanu-lo
a totes les llibreries

2 PESSETES

IGNASI FOLCH I TORRES

UNA DONA

NOVEL·LA CONTEMPORÀNIA

A TOTES LES LLIBRERIES

PREU: 3'50 PTES.

TELÈFON A SEU D'URGELL, NÚM. 124
A BARCELONA, NÚM. 2023-A
A SITGES, NÚM. 1383

Fàbrica de Llonganisses, la millor
de la nostra terra.
i Hemeroteca General

Demanu a tot arreu la marca

"ELS PIRINEUS"

Quingles i Escaler

Castellciutat

(Seu d'Urgell)